

ODDZIELONY (59) *part praet pass pf*

oddzielony (38), **oddzielon** (11), oddzielony *a.* oddzielon (10).

Pierwsze o oraz e jasne; w formie złożonej -o- (5), -ó- (1) GrzepGeom; forma niezłożona z tekstów nie oznaczających ó.

sg m N oddzielony (12), oddziel(o)n (7); ~ (attrib) oddzielony (2); ~ (praed) oddzielony (8) BibRadz, GrzegRóżn, RejPosWstaw, SkarJedn (3), SkarŻyw, WujNT, oddziel(o)n (7) BierRaj, BielKron (2), RejPos (2), KuczbKat, WujJudConf. ♦ I oddzielonym (1). ♦ f N (praed) oddzielona (3), oddzielon(a) (2). ♦ G oddzielon(e)j (1). ♦ A oddzieloną (5). ♦ L oddzielon(e)j (1). ♦ n N oddzieloné (3), oddzielono (1); -é (1), -(e) (2); ~ (praed) -é (2) KuczbKat, SarnStat, -o (1) GlabGad. ♦ D oddzielon(e)mu (1). ♦ pl N m pers oddzieleni (8). subst oddzielon(e) (8). ♦ A subst oddzielon(e) (3). ♦ I m oddzielon(e)mi (1) RejZwierc, oddzielonymi (1) SkarŻyw. ♦ L oddzielonych (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: oddzielony od kogo (1).

Sł stp s.v. oddzielić, Cn notuje, Linde XVII w. s.v. oddzielić.

I. Imiesłów od „oddzielić” (50) :

1. Nie mający kontaktu fizycznego; separatus Mącz; distinctus JanStat (22) : Separatus, Oddzielony/ odfádzony/ odłączony. Mącz 280d.

a. Znajdujący się w pewnej odległości, nie stykający się (9) : [Kościół etyjopijski] iłz prze dalekość mieyc y drog niebezpieczność/ oddzielony będąc/ niedbálftwem Papieżow y zaniechánim w zapomnieniu był SkarJedn 310.

oddzielony od kogo (2), od czego (3): Papiełcy duchowni chćieli/ áby byli od dzieleni Kłiążętá od miałt BielKron 205v; Przetoż káždy kołcioł powiátowy/ [...] mieycem nieiákim tu ná zyemi oddzyelony ieft od infzych bliłkich y dálekich kołciołow RejPosWstaw [43²]v; SkarŻyw 25,141; ABy Białychgłów miełzkánié dla krewkołci płci od zebránia męzczyzn wólzelákim łpołobem było oddzieloné SarnStat 569.

Wyrażenie: »daleko oddzielony« (1): [Mniszki] Od męzców dáleko oddzielone były SkarŻyw 141.

Przen [od czego] (3) : O iuz miey pewny znák żeś ieft wybran od niego/ á oddzyeloneś od łwiátá tego. RejPos 336, 336; A nákoniec [Pan] zowie [tych, co nie dbajá o poczcuiwy żywot] złodzieymi y zdraycámi łwoiemi á kozły łmierdzácmi od łtádá iego oddzielonemi/ ktorzy niehcá łłuchác głofu iego. RejZwierc 130v.

b. Odgradzony czymś (2) :

oddzielony czym (1): Czálém Ociec nie ieft Bogiem/ bo łám od łiebie punctem [tj. kropką po łowie „Bóg”] ieft oddzieloný/ po chwili zalię Bog ieft v nich Ociec/ okrom punctu. GrzegRóżn H3v.

Przen [od czego] (1) : do ktorego [Pan Bóg raju] napirwey Adámá pirwłzego człowieká przyniołł/ áby był od grzechu y łmierci oddzyelon BielKron 1v.

c. Odłączony w wyniku podziału mieszaniny na składniki [od czego] (3) : FalZioł V [1]; ktora [niewiasta] nołi dziewczkę zimnieyłza bywa przeto y mleko nie może być tak dobrze od wilgołci oddzielono á tak rzadłze bywa. GlabGad D7v.

oddzielony przez co (1): [kamfora] naiaki kolwiek proch albo na rozgi łuche czo zdrzew opadaia przidzie: s tym łie zmiełza/ pothym w naczyniach kthemu prziprawnych przez łekki ogieł od tego

plugaftwa bywa oddzielona/ gdy ielzczę będzie nieprzeprawna iłz fkhoro od ziela: tedy będzie po żołciała *FalZioł* I 70c.

d. *Przeznaczony dla kogoś lub na coś po oddzieleniu od całości; distributus* *Modrz* (7) : gdy będą poświęcone [części barana na ofiarę] dołtana sie kápłanowi/ iáko y pierfi ktore máią być oddzielone [quod separari iussum est] y lędzwi *Leop Num* 6/20.

oddzielon z czego (1): wárując to/ áby wżyftkie prowenty Stołu náłzého Królewłkiego/ [...] z których tá czwarta część iest oddzieloná/ do fkarbu náłzého/ á do rąk iego były oddawané *SarnStat* 360.

oddzielony komu (1): Ale to prawda iz Szłowaci iakoż od potopu w ziemi im oddzieloney miefzkaią. *MiechGlab* 51.

oddzielony na co (3): Ale ci ktorzy pośluguia miaftu/ będą [práwować (onę ziemię) ze wśfelkiego pokolenia Ifráelłkiego wżyftkie pierworodztwa dwádzieścia y pięć thylięcy po dwudzieftu y pięci tylięcy ná czworo/ będą oddzielone ná pierworodztwa Swiątnice/ y ná dzierzawę miáftá. *Leop Ez* 48/20; *BibRadz Ez* 45/2. Cf *Wyrażenie*.

oddzielony skąd [= z czego] (1): (*marg*) Podzielićie część ziemi tey ktorą oddacie Pánu iáko rzecz świętą. (-) Z tąd oddzielon y będzie plác ná święte mieyłce *BibRadz Ez* 45/2.

Ze zdaniem celowym (1): oliádłość też miáftá daćie ná pięć tylięcy w fzerz/ á ná dłużá dwádzieścia y pięć tylięcy/ przeciwko mieyłcu oddzielonemu [*contra oblationem*] áby było święthym wżytkiemu domowi Izráelłkiemu. *BibRadz Ez* 45/6.

Wyrażenie: »na swą część oddzielony« (1): Bo á czemuby oni ktorzi rolą ná fwą część oddzieloną [*agros distributos quisque pro sua parte*] robią/ niemieli bezpiecznie rzec/ że ich włafna iest? *ModrzBaz* 48.

2. *Odlączony pod względem politycznym [w tym: od kogo (2), od czego (1)]* (3) : Podźmyłz też do litewłkiey ziemi iáko sie od náłz [!] oderwać chca/ chcąc od nas oddzielone ziemi mieć *MycPrz* II Bv, C2.

Szereg: »oddzielony i oderwany« (1): Ktorą [ziemię podlaską] potym święty Król Kázimiérz [...] od części Królestwa/ to iest od Mázowłza oddzieloną/ y od włafného ciáła oderwaną/ chćiał mieć *SarnStat* 1037.

3. *praw. Usamodzielniony majątkowo; emancipatus* *BartBydg, Cn*; *divisus, separatus* *JanStat* (3) : *Emancipatus, oddzyelyony, odpravyony* *BartBydg* 47b; *SarnStat* 591 żp.

Wyrażenie: »w dobrach oddzielony« (1): Ale gdzieby brácia álbo síoftry z brátem nie były w dobrách oyczyłtych oddzieleni [*in bonis paternis separatus et divisus* *JanStat* 560]: tedy [...] chcemy áby ná takowym dziedzictwie [...] Rok pozwu powiedzian był *SarnStat* 592.

4. *Wykluczony ze społeczności Kościoła przez klątwę [od czego]* (1) : Aby ludzie o tym vpewnieni byli/ iż wżyscy ktorzy fą w klątwie/ fą w mocy y w dzierzawie fátáńłkiey/ y od obrony y opieki Pána Chriřtułowey oddaleni/ fkoró fentencyą przełożonych kościelnych/ od ciáła iego y Sákrámentow y od obcowania wiernych Kátholikow bywáią oddzieleni *WujNT* 588.

5. *Wybrany spośród innych, wyróżniony specjalną łaską [od kogo] (3)* : Potym zowie nas [św. Jan] ludem obożliwym. A to nawięcey dla tey przyczyny/ że ieftełmy ludem od inych oddzielonym *RejPosWstaw* 22, 22; *WujNT* 512.

6. *Któremu coś dano, przydzielono [na co] (1)* : Sobiełław ftrycz Władziłławow był przywrocon ná oyczynę/ y wziął wżytkę włość/ nád rzeką Elb [...]. Otá też wypułczon z więźnienia/ y oddzielon ná fwą oyczynę *BielKron* 325.

7. *Który przestał być jednością lub przestał być traktowany jako całość, wyodrębniony (8)* : iefli fye kąty nieprofté tráfią/ tedy ocináią ié/ áby profté były [...]. A potym káżdą tę fztukę ták oddzieloną ofobno obliczáią. *GrzepGeom* K2.

oddzielony od czego (1): gdyż dułze [...] máią przyrodzoną fłkonność ku ludzkim ciálam iáko części człowiecze/ tedy ták rozumiec mamy/ iż to iefł przeciwko przyrodzeniu/ áby wiekuiście od ciál oddzielone były. *KuczbKat* 90.

a. *O osobach boskich lub dwóch naturach Chrystusa [w tym: od kogo (2), od czego (3)] (6)* : *KuczbKat* 45; Ktoby tego przal/ że w tym Sákrámenie pod káżdą zofobná ofobą/ y pod káżdą cząftką oboiey ofoby gdy iefł oddzieloná/ iefł zupełny Pan Chryftus/ ten przekłętym niech będzie. *WujJud* 263v; Gdyż Kryftus nie może być oddzielon od tych to Duchá S. sił y dobr bez wielkiego iego ofoby zelzenia álbo też y zniłczenia ofoby iego. *WujJudConf* 258v; *CzechRozm* 16v; *NiemObr* 138 [2 r.].

8. *Rozrózniony, różniący się [w tym: od kogo (4), od czego (2)] (6)* : áby też tym roznym obyczáiem mowienia/ Pan Bog wżyftkiego fтворzyciel/ od rzeczy fтворzonych był oddzielon *KuczbKat* 80; *SkarŻyw* 532.

oddzielony czym (1): [Maryja] by byla nyekrczona nyeotrzymała by byla znamyenia ktorym yefł od zydoftwa y poganftwa od dzyelona *PatKaz III* 136.

oddzielony w czym [= pod względem czego] (1): A tu fie iuz będziez mogł práwym krześciáninem miánowác. A tuś iuz dáleko w fprawach fwych oddzielon od pogánow. *RejPos* 150v.

W przekładzie wyrazu „faryzei” hebr.: *peruszim* ‘wyróżniający się’ (1): Fáryzei rzeczeni od Fares/ iż byli od tego głofu oddzyeleni *BielKron* 118v.

Szereg: »rozeznany i oddzielony« (1): przez te 40. dni poftu/ zli od dobrych/ niewierni od wiernych/ haeretycy od Kátholikow rozeznáni y oddzieleni bywáią. *WujNT* 16.

9. *O mszy: odprawiana bez udziału wiernych (3)* :

W przeciwstawieniu: »pospolity ... oddzielony« (1): Były Mfze záfwe w Kościele nietylko pofpolite/ ále y oddzielone. Abowiem Chryfoftom ś. [...] świadczy że zá czáfu iego ná káždy dzień Mfze miewano/ chocia nikt nieprzyftępował *WujJud* 225.

Szereg: »oddzielony albo osobny« (2): ná on czás Mfze tákowe bywáły/ ná ktorych żaden infzy okrom Kapłaná Ciálá Páńkiego nieprzyimował. (*marg*) Mfze oddzielone álbo ofobne. (–) *WujJud* 225v, Mm6.

II. *Imiesłów od „oddzielić się” (7)* :

1. *Który odszedł, oddalił się; przen: który sprzeniewierzył się Bogu (1)* : awfłakófi yzemfya czlonkyem Iefufowim przes wyarą ftal odnye^{go} dalyey oddzyelyon bic nyemoga yego wyara ij lafką vtwyerdzoni. *BierRaj* 23v.

2. Który odstąpił od jedności kościelnej (6) :

W porównaniu (1): Iż nie Lácinnicj od Grekow/ ále Grekowie od Lácinnikowodstąpili [!]: á iż nawjzłego Páfterza kościoła wżytkiego Papieżá nie słucháiąc/ odłzczepieńcy łą/ ták iáko członki od głowy oddzieleni. *SkarJedn* 159.

Wyrażenie: »od powszechnego Kościoła, od jedności kościelnej, Chrystusowej oddzielony« [szyk 2:1] (1:1:1): ktokolwiek/ powiádá [św. Augustyn]/ od powżeznego kościołá oddzielony ieft/ [...] tym łamym grzechem/ iż ieft od iedności Chryftusowej oddzielony nie może żywota mieć *SkarJedn* 5-6; zwłázczá iż oni Chrześciánie ták dawno oddzieleni od iedności Kościelney/ [...] ná iedno fię/ iáko małz ieden y ciáło iedney głowy Chryftusowej zgodzili *SkarJedn* 326.

Szereg: »oddzielony i odszczepiony« (1): [Grekowie] Oddzieláiąc fię od nas/ oddzieloná też y odłzczepioná wiárę łobie vcżynili *SkarJedn* 350.

W przen (1) : iákie ieft niebeśpieczeństwo tych ktorzy ziedności kościelney wychodząc/ głowy fię tey co y my nie trzymáią: bez ktorey duchowny y niebiefki żywot łpádác/ ná oddzielone członki/ nie może. *SkarJedn* A5v.

*** *Bez wystarczającego kontekstu (2) :* Disto – Ieftem dáfzy, rozny, oddzelony. *Calep* 334b.

a. *W funkcji rzeczownika (1) :* Abstractum – Odłączonę, Oddzielone, Rozne. *Calep* 9b.

Synonimy: **I.1.** *oddalony, odłączony, odsadzony; a. odjęty; 3. odłączony; 8. odłączony, odmieniony;*

II.2. *oderwany, odłączony, odszczepiony, odtargniony.*

Cf **NIEODDZIELONY, ODDZIELIĆ, ODDZIELIĆ SIĘ**